

Svakako najznačajniji album u diskografiji grupe Moby Grape jeste prvenac, nazvan po imenu grupe. Pankerske dužine (32:05) i donekle sličnog naboja, album donosi suštu esenciju energije koja je lebdela u vazduhu tog mitskog leta 1967. godine. Zahvaljujući tome što su tekstovi pesama na albumu bili politički i ideološki "neosvešćeni" u odnosu na tekstove pesama drugih grupa tog vremena, kao i tome što je svirka u poređenju sa načinom sviranja ostalih grupa iz San Franciska, mnogo koncentrisanija, osvešćenija i strože organizovana, ovaj album predstavlja svojevrstu anomaliju na muzičkoj sceni San Franciska s kraja šezdesetih godina; samim tim, ova ploča poseduje izvestan kvalitet vanvremenosti u odnosu na ostale albume tog doba. Ono što su Moby Grape postigli na ovom albumu pre svih savremenika jeste amalgam različitih žanrova popularne američke muzike: soula, bluza, folka, kantrija, roka i psihodelije. Album počinje gitarskom salvom "Hey Grandma", posvetom hipi-devojkama, koje su volele da se oblače u haljine starinskog izgleda (Hey Grandma / you're so young / your old man's just a boy), kao i čitavoj hipi sceni San Franciska. Grupa je u svojoj postavi imala čak trojicu gitarista (Miller, Lewis i Spence), što danas može da asocira na instrumentalne postavbe karakteristične za heavy-metal grupe, ali Moby Grape je jedna od retkih grupa u kojoj tri gitare nisu bile suvišne. Moby Grape se mogao pohvaliti petodelnim (!) vokalnim harmonijama, petorma veoma različitim kompozitorskim talentima, kao i muzičarskim iskustvom koje je većini savremenih bendova iz San Franciska nedostajalo (svi članovi Grejpa svirali su dugo u raznim grupama pre nego što su se okupili u Moby Grape). Karakteristični glas Boba Mozlija, čeličen u barovima duž zapadne obale Amerike, krasi pesmu "Mr. Blues", kao i još nekoliko pesama na ovom

albumu. Sledi još jedna gitarska himna, "Fall On You", jedan od najenergичnijih bugija u rokenrolu ikada napisanih, koju najbolje opisuje komentar producenta Davida Rubinsona (koji se može čuti na kompilaciji *Vintage — The Best Of...*): "It gets into a groove and it **drives** like a motherfucker!". Akustična balada "8:05" pokazuje i drugačiju stranu benda — romantičnu. "Come In the Morning" predstavlja pravi vokalni uragan, vođen predivnim soul-oboženim glasom Boba Mozlija. Međutim, srž ovog albuma, kao i kvintesenciju same grupe, predstavlja kompozicija Skipa Spensa "Omaha": psihodeličan uvod, višeglasno pevanje, trodelne gitarske harmonije i gotovo demonska energija prožimaju ovu pesmu. Nakon ovoga, atmosfera na albumu se smiruje pesmom "Someday", u kojoj se više nego u ostalim kompozicijama oseća uticaj grupe Byrds u aranžiranju i harmonizovanju vokala. Upliv kantrija jasnije se oseća u pesmi "Ain't No Use", pretočen u okvire pop-pesme. Predivna melanholično-psihodelična balada "Sitting By the Window" ističe se svojom netipičnom atmosferom na albumu. Album zatvaraju tri numere bržeg tempa: "Changes", "Lazy Me" (Mosley-eva oda lenjosti) i "Indifference", još jedna gitarska rapsodija Skipa Spensa.

Ploča *Moby Grape* predstavlja prosto savršen debi-album, što je veoma retka i vredna stvar u rok-muzici. Nažalost, kompanija Columbia je, serijom marketinški katastrofalnih poteza i gafova, ovoj izvandrednoj ploči utrla upravo najgori mogući put do potencijalnih kupaca, te je album prošao mnogo manje zapaženo nego što je zasluživao. Koliki je mitski status prvi album Grejpa kasnije stekao pokazuje i činjenica da su ovu ploču najkompetentniji muzički kritičari britanskog muzičkog časopisa *MOJO* izabrali za jednu od 100 najboljih ploča svih vremena.

Usredsredenost i energija koji prožimaju prvenac, nažalost, odsutni su sa drugog albuma ove grupe. Kao i svi bendovi koji podlegnu "sindromu drugog albuma", ni Moby Grape nisu na svom drugom albumu, nazvanom *Wow*, dostigli ono što se od njih očekivalo. To ne znači da su pesme sa ovog albuma loše: kao i na prethodnoj ploči, *spiritus movens* grupe, Skip Spence, komponovao je izuzetno kvalitetne pesme, prožete veoma osobenim vizijama; to su "Motorcycle Irene", oda jednoj žestokoj bajkerki i "Just Like Gene Autrey, A Foxtrot", vodviljska numera koja je, radi autentičnosti, na originalnom izdanju ploče bila snimljena na 78 obrtaja, a najavljuje je legendarni televizijski i radio-voditelj iz 40-ih godina Arthur Godfrey. Pesme "Rose Coloured Eyes" i "Bitter Wind" Boba Mozlija ističu se svojom poetičnošću i životno-filozofskim stavovima (A man without love is no man at all / but a cold bitter wind passing by), pa ih suviše ne kvari ni pogrešna produkcija: pesma "Bitter Wind" je u produkcijskom smislu prosto upropašćena (to se naročito jasno čuje u poređenju sa demo-verzijom iste pesme, koja je objavljena na kompilaciji *Vintage*). Miler i Stivenson daju na ovom albumu dve odlične numere: "Murder In My Heart For the Judge" (inspirisanu neprijatnim Stivensonovim sudskim iskustvom) i bugijem "Can't Be So Bad". Kad se čuje pesma "Miller's Blues" postaje jasna tvrdnja da su Moby Grape nalik na grupu Byrds, prožetu bluzom. Čak je i jedini doprinos Pitera Luisa albumu, balada "He", kompozicija visokog kvaliteta. Originalnom albumu je u prodaji pridodata i bonus-ploča nazvana *Grape Jam*, sa pet kompozicija nastalih na neobaveznoj, jam-session svirci Grejpa sa u to vreme velikim muzičkim zvezdama Alom Kuperom i Majkom Blumfildom. Ovaj marketinški potez doneo je grupi nominaciju za nagradu "Grammy" za najbolje pakovanje, ali, nažalost, malo šta više od toga, jer *Grape Jam* nije album velikog dometa. Najveća mana drugog albuma Grejpa leži u tome što je više vremena i pažnje poklonjeno pukoj dekoraciji (produkciji i pakovanju), a mnogo manje vremena utrošeno je na ozbiljan rad na pesmama. U konačnom utisku, bila je to još jedna u nizu "nezgoda" po kojima je ovaj bend postao poznat.

Sledeći, treći album, nazvan *Moby Grape '69*, snimljen je bez Skipa Spensa, ali je kompoziciju koja zatvara ploču, "Seeing", Spens snimio ranije, pa je na taj način i on prisutan na albu-

mu. Ta pesma se može protumačiti kao samodijagnoza Spensove mentalne bolesti (Cryin', "Save me, save me!"), slično Sid Baretovoj pesmi "Jugband Blues". Sa druge strane, Mozli učestvuje na albumu sa tri pesme: to su predivna "feel-good" balada "It's A Beautiful Day Today", kamiondžijska himna "Trucking Man", kao i jedna bugi-kompozicija (već standardna stavka na svakom albumu Moby Grejpa), pod nazivom "Hoochie". Luis, kao i na prethodnim albumima, bavi se skoro isključivo poluakustičnim baladama ("I Am Not Willing", "If You Can't Learn From My Mistakes"), dok Miler i Stivenson ponovo pišu dve kvazi-kantri pop-pesme: "Ain't That a Shame" i "Ooh Mama Ooh". Za razliku od prethodne ploče, na trećem albumu veoma malo vremena je utrošeno na produkciju i marketing, što je nažalost imalo dodatno loš efekat na prijem ove ploče u publici i kritici. Ovaj album, po kvalitetu napisanih pesama i ekonomičnosti u njihovoj izvedbi, nesumnjivo predstavlja napredak u odnosu na *Wow*, ali pati od izvesnog stepena letargije koji je već tad oprhvao grupu. Nakon ovog albuma, grupa zadobija još jedan udarac: Bob Mozli napušta bend i prijavljuje se u marince, sa željom da ode u Vijetnam!

Sledeći, četvrti album Grejpa, nazvan *Truly Fine Citizen*, snimljen je za samo tri dana u Nešvilu, te se shodno tome smatra za "kantri"-album. Ploča, nažalost, predstavlja puko otaljavanje posla, jer su Moby Grejp ugovorom bili obavezani da snime još jednu ploču, pa su Miler i Stivenson nagovorili Luisa da im se u tom poduhvatu pridruži. Čak i na takvoj ploči, preostali članovi grupe ipak su imali nekoliko svetlijih trenutaka. Izdvajaju se: kantri numera Pitera Luisa "Right Before My Eyes", naslovna numera, koja peva o samozvanom hipivraču koga su članovi benda upoznali u jednoj knjižari u kojoj se prodavala literatura o metafizici, nakon čega im je dao nekakav čudotvorni napitak, i pesma "Looper" u maniru pop-džeza, zapravo zaostatak sa snimanja albuma *Wow*. Kao autor svih pesama na albumu *Truly Fine Citizen* potpisan je Tim Dell'Ara, roudi Grejpa, a to je urađeno da bi se izbegle dodatne komplikacije u sudskoj parnici koju su članovi grupe u tom trenutku vodili sa svojim bivšim menadžerom.

Na drugoj strani, Skip Spens je nakon svog nervnog sloma, napuštanja grupe i boravka u mentalnoj instituciji 1969. godine snimio svoj prvi i jedini solo album, *Oar*. Po legendi, odve-

zao se motorom od Njujorka do Nešvila (u pidžami), za tri dana odsvirao, otpevao i producirao sve numere na albumu, i vratio se u legendu. Ovo je prvi pravi solo album u istoriji roka, a takođe je i jedna od samo nekoliko ploča koje, pored ostalog, na poseban način predstavljaju i dokumente o mentalnom sklopu njenih autora. Kao i Sid Baret, Roki Erikson, Albert Li i Brajan Vilson, i Spens na tom albumu do kraja odbacuje sve konvencije i pravila, prosto zato što u njemu samom više nije bilo ni pravila, ni granica, ni kraja. Album je svojevremeno prošao još nezapaženije od ploča Moby Grejpa, zapravo je najmanje prodavan album u čitavom Kolumbijinom izdavačkom opusu — prodato je valjda tek sedamsto primeraka kad je ploča objavljena, ali je naknadno *Oar* stekao kulturni status. Početkom ove godine, snimljen je album *More Oar*, na kojem poznati izvođači (kao što su Robert Plant, Piter Bak, Bek, Tom Vejts, Vilko..) obrađuju pesme sa ovog albuma. Sav prihod od prodaje je trebalo da ide u fond za Skipa Spensa (slično svojevremeno zaradenom novcu od prodaje tribjut-albuma Rokiju Eriksonu). Ali, pre nego što je album objavljen i samo dva dana pre svog pedeset trećeg rođendana, 16. aprila ove godine, Spens je umro od upale pluća.

Godine 1993. objavljena je definitivna kompilacija pesama grupe Moby Grejp, pod nazivom *Vintage - The Very Best of Moby Grape*. Na njoj se nalazi ceo prvi album, najinteresantniji demo-snimci, "žive" verzije nekih pesama, kao i najbitnije pesme sa sledeća tri albuma. Ova kompilacija predstavlja, sa jedne strane, zaista jednu od najboljih kompilacijskih albuma u rokenrolu uopšte, a sa druge je i idealan put za neupućene da pristupe čarobnom svetu Moby Grejpa. Imaju na albumu *Vintage* šta da čuju i stari ljubitelji Grejpa, jer su svi snimci remasterovani, i postignut je kvalitet zvuka osetno bolji od originalnog.

U jednom trenutku se činilo da je duh Moby Grejpa zauvek ućutkan. Međutim, prijateljstvo i osećaj zajedništva koje imaju članovi grupe ne da se tako lako iskoreniti. Tokom tri dece-

nije posle snimanja četvrtog albuma i sledstvenog raspada grupe, članovi benda su se u raznim postavama iznova okupljali i snimali povratničke albume, uglavnom uživo. Među tim pločama nalazi se i jedan studijski album sa celokupom originalnom postavom — *20 Granite Creek* iz 1971. godine. Ostaje nam samo da čekamo da se, pošto je najzad okončana parnica koju Moby Grejp vodili sa svojim bivšim menadžerom, preostali članovi grupe iznova okupe, da bismo mogli ponovo da uživamo u ploči koji koja će se pojaviti pod imenom Moby Grape. Skip Spens, nažalost, neće biti tu, ali će njegov duh sigurno već naći načina da se njegovo prisustvo oseti na albumu, kao i do sada.

Albumi:

Moby Grape, 1967

Wow/Grape Jam, 1968 (dupli album sa bonus pločom *Grape Jam*)

Moby Grape '69, 1969 (bez Skipa Spensa)

Truly Fine Citizen, 1969 (bez Spensa i Mozlija)

20 Granite Creek, 1971 (svi originalni članovi)

Live Grape, 1978 (Spens, Luis i Miler)

Moby Grape, 1983 (bez Spensa)

Legendary Grape (izdata pod imenom grupe Melvilles, dok sudska parnica sa menadžerom još nije bila okončana), 1990 (bez Spensa)

Vintage - The Very Best of Moby Grape, 1993 (kompilacija)

Alexander "Skip" Spence — Oar, 1969 (Spensov solo album)

Značajna bootleg-izdanja:

Dark Magic, 1997

Long Gone, 1998